

МЕДИЧНА ОСВІТА

© Дівнич Т. Я.

УДК 371. 315+614. 253. 4+616. 314

Дівнич Т. Я.

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

(м. Івано-Франківськ)

Вступ. Одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні, визначеним Державною національною програмою «Освіта» є формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я. Сучасне суспільство вимагає формування лікаря-стоматолога, який здатний до самостійного клінічного мислення сформованого на основі аналізу вивченого матеріалу. При цьому формування професійних якостей студента як особистості є невід'ємною складовою частиною вищої медичної освіти. Кожна сфера майбутньої діяльності має свою специфіку, що визначаються взаємозв'язком суб'єкта та об'єкта діяльності. Медична діяльність відрізняється тим, що її об'єктом дослідження є людина у стані здоров'я та хвороби.

Вітчизняні учені В. П. Андрущенко, М. В. Гриньова, І. М. Дичківська, Н. О. Двінська, А. М. Коломієць, В. І. Корольов, С. О. Сисоєва, І. В. П'яковська, О. С. Пятакова та інші однією з головних умов формування підвищення ефективності підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності, розглядають розробку й використання сучасних педагогічних технологій. Ідеальна модель бажаного результату засвоєння навчального матеріалу базується на системній ефективній взаємодії учасників педагогічного процесу, а кінцевою метою є оволодіння усіма аспектами підготовки, у сучасному розумінні – компетентностями, які забезпечують подальшу ефективну самостійну діяльність і самовдосконалення протягом усього періоду професійної діяльності [8]. Однак цілком зрозуміло, що існує галузева пріоритетність у виборі педагогічних технологій. Це, безумовно, стосується і медицини, враховуючи специфіку викладання, яка полягає у поєднанні теоретичної і практичної складових навчального процесу у клінічному секторі дисциплін безпосередньо у медичному закладі, біля ліжка хворого.

Зростання вимог до якості підготовки лікаря згідно з вимогами світової вищої медичної освіти передбачає впровадження у навчальний процес новітніх технологій засвоєння матеріалу, використання

різноманітних форм організації навчального процесу та контролю отриманих знань [6].

Мета роботи. Розкрити суть педагогічних технологій в сучасних умовах щодо організації навчального процесу, побудови ефективної співпраці викладачів і студентів та вивчення сучасного стану впровадження інноваційних педагогічних технологій в практику вищої школи та вплив їх на психофункціональний стан організму студентів.

Результати дослідження. На сьогоднішній день відома ціла низка педагогічних технологій, які дозволяють виконувати завдання сучасної освіти [2, 4]. Варто зазначити, що педагогічні технології є об'єктивним процесом еволюції освіти, оскільки з розвитком суспільства освіта, як і будь-яка інша сфера життя потребує все нових впроваджень, або інновацій. Жодна технологія в наших умовах не може розглядатися як універсальна і час в своєму об'єктивному значенні над яким людина не може панувати вимагає, щоб кожен педагог творив власну технологію навчально-виховної діяльності.

Можна виділити такі нові педагогічні технології навчання, які сприятимуть формуванню професійної компетентності майбутніх лікарів-стоматологів:

1. Особистісно-орієнтована технологія навчання. Особистісно-орієнтоване навчання – це таке навчання, центром якого є особистість. Така технологія складається з окремих ланок – особистісно-орієнтованих ситуацій. Опинившись в такій ситуації потрібно шукати сенс, пристосувати її до своїх інтересів, побудувати образ чи модель свого життя, вибрати творчий момент, дати критичну оцінку. Для вирішення такого завдання недостатньо наявність знань, потрібні і пізнавальні пошуки.

Застосування особистісно-орієнтованого підходу в системі підготовки як учнівської молоді, так і студентства дозволяє перетворити їх з пасивного спостерігача, що засвоює знання та досвід, вже набутий людством, в активних співрозмовників та співробітників, суб'єктів навчально-виховної діяльності та продуктивної праці [7].

2. Модульно-рейтингова технологія навчання. Модульно-рейтингове навчання полягає у послідовному засвоєнні навчального матеріалу певними цілісними, логічно впорядкованими і обґрунтованими частинами (модулями), результати якого є підставою для визначення місця (рейтингу) студентів серед однолітків. Кожен модуль передбачає кілька видів контролю: тестування, семінар, навчальна практика, реферат тощо. Модульно-рейтингова система спонукає до здобуття студентами нових знань самостійно, користуючись методичними порадами педагога.

3. Технологія групової навчальної діяльності. Важливість групової організації навчальної праці полягає в тому, що вона створює можливості для співпраці, налагоджувати міжособистісні стосунки, спільно пізнавати навколишній світ. Оскільки при навчанні, особливо тоді, коли студенти об'єднуються, завжди мають місце співробітництво, колективізм, підвищується інтерес до навчання, формується їх самостійність та ініціативність.

Технологія колективного навчання або колективних засобів навчання дозволяє найбільш ефективно досягти прогнозованих результатів і розкривати потенційні можливості кожного студента [3].

4. Технологія розвивального навчання. Вона базується на уявленні про розвиток дитини як суб'єкта особистої діяльності. Важливим компонентом навчальної діяльності при розвивальному навчанні є навчальне завдання. Опрацюючи його, студент має знати для чого він його вивчає, які дії потрібно виконувати для його засвоєння, в яких умовах їх потрібно застосувати, який загальний засіб роботи з матеріалом. Ефективність його підвищується за умови використання проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошукового і дослідницького методів навчання.

5. Технологія формування творчої особистості. Творча особистість – це індивід, який володіє високим рівнем знань, потягом до нового, оригінального, який вміє відкинути звичайне.

Формуванню творчої особистості сприяє така організація навчальної діяльності, яка будується на дотриманні викладачем наступних принципів:

принцип розвитку, який передбачає врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів;

принцип самодіяльності, мета його – діяльнісний підхід, коли студенти відчують себе співучасниками навчального процесу, а ідеї викладача повністю оволодівають ними;

принцип самоорганізації, який повинен бути добре відпрацьованим викладачем [5].

6. Технологія навчання як дослідження. У процесі навчання як дослідження студенти шляхом навчально-дослідницької діяльності суб'єктивно відкривають для себе нові знання на основі вже наявних у них знань, умінь та навичок. Вона допомагає набутти студентам досвіду дослідницької роботи в пізнавальній діяльності, об'єднання розвитку їх інтелектуальних

здібностей, дослідницьких умінь і творчого потенціалу й на цій основі формувати активну, компетентну і творчу особистість.

7. Нові інформаційні технології навчання – це методологія і технологія навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів й у першу чергу ЕОМ. Забезпечення занять комп'ютерними програмами сприяє розвитку зацікавленості студентів у поглибленості вивчення дисциплін. Це можуть бути презентації методик і результатів лікування, різних клінічних випадків, фрагменти оперативного втручання тощо. Навчання за кредитно-модульною системою є стимулом впровадження в освіту інновацій, розвитку інформаційних технологій, що вимагає підвищення якості й ефективності використання комп'ютерних систем, створення нових наукових даних, програм, ефективного використання телекомунікаційних мереж.

Ефективність сучасних педагогічних технологій забезпечується використанням інноваційних методів навчання, до яких належать ділові ігри, тренінги, творчі завдання, прес-конференції, наукові дискусії, захист рефератів, колоквиуми, круглі столи тощо.

Розглянуті технології мають право на інтенсивне впровадження і в медичній освіті, але жодна освітня технологія не може розглядатися як універсальна. Організація навчального процесу в сучасних умовах вимагає поєднання різних технологій, творчого підходу до використання кожної з них, а також створення нових [1].

У зв'язку із впровадженням у навчальний процес новітніх педагогічних технологій викладач все більше повинен здійснювати консультативну функцію, що потребує від нього спеціальної підготовки. Оскільки, у професійній діяльності педагога проявляються не тільки предметні знання, а й сучасні знання в галузі педагогіки та психології, навчання та виховання. І саме на цій базі формується готовність до сприйняття, оцінки та реалізації педагогічних інновацій.

Висновки. Майбутній педагог повинен орієнтуватися у розглянутих сучасних технологіях навчання, в їх цілях, основних концептуальних положеннях, особливостях методики. Це дасть йому можливість швидше опанувати цими технологіями стосовно їх реалізації конкретних навчальних предметів, до викладання яких готується у процесі навчання у вищому навчальному закладі. В свою чергу, орієнтація в наявних технологіях навчання стане добрим стимулом для творчості в навчальному процесі у майбутній діяльності, педагогічною основою для створення власної авторської технології навчання. Саме впровадження у навчальну програму інноваційних форм організації навчального процесу забезпечить формування у студента клінічного мислення, здатність до самоосмислення та самоаналізу, що є необхідним у становленні майбутнього лікаря-стоматолога, яке формується на основі вивченого матеріалу. При цьому формування професійних якостей студента як гармонійної особистості є невід'ємною складовою частиною вищої медичної освіти.

Література

1. Акмалдінова О. М. Гуманізація та підвищення освітніх стандартів / О. М. Акмалдінова, О. О. Письменна // Нові технології навчання: наук. -метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2011. – Вип. 68. – С. 30-37.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
3. Артюшина М. В. Взаємозв'язок соціально-психологічних та дидактичних умов групової навчальної діяльності студентів : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13. 00. 04. «Теорія і методика професійної освіти» / М. В. Артюшина. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. – 20 с.
4. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : Наукова думка, 1997. – С. 62.
5. Пехота О. М. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О. М. Пехота. – К. : «А. С. К. », 2002. – С. 115.
6. Пίδαев А. В. Болонський процес в Європе / А. В. Пίδαев, В. Г. Передерий. – Одеса, 2004. – 192 с.
7. Рибалко В. В. Психологія особистісно-орієнтованої професійної підготовки молоді / В. В. Рибалко. – Київ-Тернопіль, 2000. – С. 206-207.
8. Третяк О. С. Застосування інноваційних педагогічних технологій. Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі: Монографія / За заг. ред. В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К. : «Педагогічна думка», 2011. – 260 с.

УДК 371.315+614.253.4+616.314

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Дівнич Т. Я.

Резюме. У статті розглядаються питання упровадження сучасних інноваційних технологій у вищому навчальному закладі і визначення таких, які оптимально спрямовані на формування професійної компетентності майбутніх лікарів-стоматологів. Стаття розкриває необхідність до пошуків таких технологій навчання, які б зосереджували свою увагу на їх особистості, створення умов для розвитку, самовираження, саморозвитку. Адже, впровадження у навчальний процес новітніх технологій навчання призводить до зростання вимог щодо якості підготовки лікарів-стоматологів на сьогоднішньому етапі відповідно вимогам світових навчальних систем. Це свідчить про те, що підготовка майбутніх лікарів-стоматологів стає досить серйозною та відповідальною справою, яка в свою чергу вимагає особливої роботи з кожним студентом, виховання у нього навичок до такого роду діяльності.

Ключові слова: педагогічні технології навчання, формування професійної компетентності, інноваційні освітні технології.

УДК 371.315+614.253.4+616.314

НОВЕЙШИЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ-СТОМАТОЛОГОВ

Дивнич Т. Я.

Резюме. В статье рассматриваются вопросы внедрения современных инновационных технологий в высшем учебном заведении и определение таких, которые оптимально направлены на формирование профессиональной компетентности будущих врачей-стоматологов. Статья раскрывает необходимость к поискам таких технологий обучения, которые сосредоточили свое внимание на их личности, создание условий для развития, самовыражения, саморазвития. Ведь, внедрение в учебный процесс новейших технологий обучения приводит к росту требований к качеству подготовки врачей-стоматологов на сегодняшнем этапе в соответствии с требованиями мировых учебных систем. Это свидетельствует о том, что подготовка будущих врачей-стоматологов становится достаточно серьезным и ответственным делом, которое в свою очередь требует особой работы с каждым студентом, воспитание у него навыков к такого рода деятельности.

Ключевые слова: педагогические технологии обучения, формирования профессиональной компетентности, инновационные образовательные технологии.

UDC 371.315+614.253.4+616.31

Innovative Learning Technologies in the Professional Training of Future Dentists

Divnych T. Y.

Abstract. The author of the article examines an issue of implementation of modern innovative technologies in higher education establishments and outlines those, which are optimally aimed at the development of professional competence of future dentists. The article reveals the necessity of searching for such learning technologies, which would focus their attention on a personality, on creating favorable conditions for personal growth, self-expression and self-development. Implementation of innovative learning technologies into a learning process leads to the increase of the requirements for the quality of training of future dentists at present-day stage, according to the requirements of the universal educational systems. This indicates the fact, that the preparation (training) of future dentists has become a rather serious and responsible mission, which, in its turn, requires special individual work with every student, cultivation of appropriate skills for such a profession.

Nowadays a wide range of pedagogical technologies is known and available in didactics, which makes it possible to perform the tasks of modern education. However, none of the technologies in present-day conditions can be regarded as a universal one, and time, in its objective meaning, over which a human being cannot dominate, requires every pedagogue to create his/her personal technology of learning and educational activity.

We can highlight the following innovative pedagogical technologies of learning, which help the formation of professional competence of future dentists:

1. Person-oriented learning is a type of learning, the centre of which is an individual. This technology consists of separate links – person-oriented situations. When ending up in such a situation, one must look for a sense in it, adjust it to one's personal interests, build up an image or a model of one's personal life, choose a creative moment, and give a critical assessment.

2. The module-and-rating system encourages students to seek and master new knowledge independently, using methodological recommendations of a pedagogue.

3. The technology of collective learning or collective learning tools allows in the most effective way to achieve predictable results and reveal the potential of every student.

4. In the technology of development teaching an important component of teaching activity is a learning assignment.

5. The technology of formation of a creative personality.

6. The technology of learning as researching helps students to acquire research experience in cognitive activities, develop their intellectual abilities, research skills and creative potential, and on this basis to form active, competent and creative personalities.

7. The effectiveness of modern pedagogical technologies is provided by using various innovative methods of learning, such as business games, various trainings, creative tasks, press conferences, scientific discussions, defense of research papers, colloquia, roundtable discussions etc.

A future pedagogue should be familiar with the above mentioned modern learning technologies, their goals, main conceptual points and peculiarities of methods. This will give him/her a possibility to master these technologies much faster regarding their realization in the specific school/university subjects, to which he/she prepares in the process of studying in a higher education establishment. In its turn, familiarity with the present-day learning technologies becomes a good stimulus for creativity in the learning process in the future profession, as well as a good pedagogical ground for elaborating personal learning technologies.

Keywords: pedagogical technologies of education, formation of professional competence, innovative learning technologies.

Стаття надійшла 15. 08. 2014 р.